

bureaubroekhuizen

Kennis en expertise ondermijnende criminaliteit in Gelderland

Een verkenning naar het delen en borgen van kennis en expertise over (de aanpak van) ondermijnende criminaliteit in Gelderland

Auteur

Drs. Jolijn Broekhuizen

Met medewerking van

Kyra van den Akker

Jasmijn de Boer

Januari, 2023

Inhoudsopgave

Concluderende samenvatting	2
Huidige borging en deling van kennis en expertise	2
Behoeftte borging en deling van kennis en expertise	3
Aanbevelingen toekomstige borging en deling van kennis en expertise	4
1 Inleiding.....	7
Aanleiding	7
Onderzoeksopzet	7
2 Huidige borging en deling van kennis en expertise aanpak ondermijning	10
2.1 Kennis en informatie op kennisbanken	10
2.2 Expertise (praktische advisering)	13
2.3 Gelderse projecten Ariadne en Theseus	18
2.4 Samenvattend	21
3 Toekomstige borging en deling van kennis en expertise	22
3.1 Behoeftte uit het veld	22
3.2 Wie kan wat oppakken?	24
3.3 Samenvattend	27
Bijlage 1 Schematische beschrijving kennisbanken.....	28
Landelijke kennisbanken	28
Kennisbank Oost-Nederland	30
Kennisbanken andere regio's	31
Bijlage 2 Overzicht kennisproducten Gelderland op algemene kennisbanken.....	36
Bijlage 3 Overzicht kennisproducten Oost-Nederland op kennisbanken	37

Concluderende samenvatting

Op 6 juli 2022 is er in de Provinciale Staten van Gelderland een nieuwe motie aangenomen ter verkenning van een Veiligheidscentrum tegen ondermijnende criminaliteit: een kennis- en expertisecentrum waarin kennis over de aanpak van ondermijnende criminaliteit geborgd en vervolgens beschikbaar gesteld kan worden. Hierdoor zou opgedane kennis uit programma's en projecten, zoals Theseus en Ariadne, behouden kunnen worden, waardoor 'het wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden'.

De provincie Gelderland heeft Bureau Broekhuizen gevraagd een verkenning uit te voeren waarin de volgende twee hoofdvragen beantwoord worden:

1. Hoe wordt op dit moment kennis en expertise uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit reeds geborgd, in Gelderland, Oost-Nederland en Nederland?
2. Wat is (hierop aanvullend) nodig om de in de provincie Gelderland opgedane kennis en expertise op het terrein van de aanpak van ondermijnende criminaliteit (zoals uit de projecten Theseus en Ariadne) duurzaam te borgen en beschikbaar te stellen?

We hebben de volgende onderzoeksopzet gehanteerd:

In deze concluderende samenvatting geven we antwoord op de twee onderzoeksvragen, waarna we vijf aanbevelingen doen voor de toekomst.

Huidige borging en deling van kennis en expertise

Gelderse gemeenten raadplegen vaak twee landelijke kennisbanken – het Kennisplatform Ondermijning en de website van het CCV – en de regionale kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland voor (praktische) kennisproducten over de lokale aanpak van ondermijning: handleidingen, handreikingen, voorbeelden van aanpakken, beleidsdocumenten en onderzoeken.

Op veel verschillende manieren kunnen Gelderse gemeenten hiernaast praktische advisering of begeleiding inschakelen:

- Zo zijn er twee samenwerkingsgremia in Oost-Nederland: RIEC Oost-Nederland met per district een accounthouder (voor casus- en fenomeenondersteuning) en het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland met verschillende expertteams (voor praktische vragen en meer algemene kennisdeling).
- In alle districten zijn er samenwerkingsverbanden met thematische werk- en expertgroepen: Samen Weerbaar (Gelderland-Midden) en Bestuurlijke Regiegroep - Integrale Veiligheidssamenwerking (Gelderland-Zuid) en Regionale werkgroep ondermijning (Noord & Oost Gelderland).
- Hiernaast zijn er per district verschillende adviserende, coördinerende en regisserende functies ingericht, zoals de strategische adviseur van de Waarden (Gelderland-Zuid), de regio-adviseur ondermijning (Gelderland-Midden) en de projectleider ondermijning Achterhoek (Noord & Oost Gelderland). Vanaf komend jaar heeft elk district een coördinator ondermijning.

- Gemeenten uit Gelderland-Midden en Noord & Oost-Gelderland kunnen met een urenbudget de inzet van een districtelijk ondermijningsteam aanvragen; een team dat kan helpen bij het uitvoeren van controles en de hiernavolgende juridische afwikkeling.
- Ook zijn er twee landelijk georiënteerde organisaties, het CCV en het VNG, waar gemeenten vragen over ondermijning neer (kunnen) leggen en soms ook (bij het CCV) expertise naar gemeenten toehalen.
- Tot slot gebruiken veiligheidsmedewerkers vaak hun eigen netwerk (binnen of buiten de provincie) voor informatie, kennis en expertise.

Over twee belangrijke Gelderse projecten - Theseus (aanpak bedrijventerrein) en Ariadne (aanpak recreatieparken) - is online (op kennisbanken en websites) met name meer algemene informatie te vinden: wat houden de projecten in; welke gemeenten nemen deel; wie is de projectleider waar een gemeente met interesse terecht kan. Beide projectleiders willen voor de afronding van de projecten inzetten op een nadere praktische kennisdeling op papier (aanbevelingen, toolbox).

Voor (operationele) expertise en begeleiding over Theseus en Ariadne kunnen gemeenten op dit moment terecht bij de projectleiders van deze projecten. Een dergelijke 'warme begeleiding' heeft ook de voorkeur bij veel gemeenten. Hoewel toezichthouders en juristen van gemeenten meelopen in de projecten Theseus en Ariadne, kan het geleerde na deelname vaak niet zelfstandig in de praktijk worden uitgevoerd. Dit komt met name door veel personele wisselingen bij gemeenten en algehele beperkte (controle en juridische) capaciteit bij gemeenten.

Behoeftte borging en deling van kennis en expertise

Binnen Gelderland en heel Nederland is veel (praktische) kennis over de aanpak van ondermijnende criminaliteit voorhanden. De kennis staat in kennisbanken en is aanwezig binnen districtelijke en regionale samenwerkingsverbanden en via coördinerende functies op het gebied van ondermijning. Tegelijkertijd komt naar voren dat er zoveel informatie en expertise beschikbaar is, dat het soms moeilijk is hierin 'de weg te vinden'. Er is daarom behoefte aan overzicht en structuur in het aanbod, een soort Gouden Gids waarin staat welke kennis en expertise waar te krijgen is – in Gelderland, maar mogelijk ook daarbuiten.

Hoewel meer overzicht in de reeds beschikbare informatie een verbeterpunt betreft, ligt de prioriteit van gemeenten daar meestal niet. Het meest hebben gemeenten namelijk behoefte aan meer slagkracht: capaciteit, 'handen aan het bed'. Hier wordt op dit moment (veelal naar tevredenheid) in voorzien door projecten zoals Theseus en Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams. Gemeenten vinden het van belang dat dergelijke experts ook na deze (tijdelijke) projecten beschikbaar blijven voor ondersteuning van gemeenten in de aanpak van ondermijning, mogelijk in één overkoepelend Gelders expertiseteam.

Geïnterviewden vinden dat de verschillende coördinerende en regisserende medewerkers op het gebied van ondermijnende criminaliteit binnen Gelderland een belangrijk rol (kunnen) vervullen bij de toekomstige (verbeterde) kennisdeling in Gelderland. Ook kan volgens hen bestaande kennis en expertise uit Gelderland vaker gedeeld worden via de verschillende districtelijke en regionale samenwerkingsverbanden en op de reeds bestaande kennisbanken (regionaal en landelijk).

Aangaande de projecten Theseus, Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams is het raadzaam (nog) meer te stimuleren dat gemeenten leren tijdens hun ondersteuning en het vervolgens zelf in de praktijk brengen. Hiertoe schetsen we bij de hiernavolgende aanbevelingen enkele handelingsperspectieven.

Tot slot vinden geïnterviewden het wenselijk dat de provincie blijft bijdragen aan het beschikbaar maken van praktische uitvoeringskracht en ze zien een mogelijke rol voor de provincie om kennisborging en -deling te stimuleren.

Aanbevelingen toekomstige borging en deling van kennis en expertise

1. Maak gebruik van de structuren die er al zijn in Gelderland

De belangrijkste eerste aanbeveling: richt geen nieuw kennis- en expertisecentrum voor ondermijnende criminaliteit op. Maak gebruik van de bestaande (samenwerkings)gremia, coördinatoren en kennisbanken om een stimulans aan de borging en deling van (Gelderse) kennis en expertise te geven.

2. Continueer de praktische ondersteuning

Gemeenten hebben met name handen nodig om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. Kennis is voldoende beschikbaar, in Gelderland en breder in Nederland, het moet alleen gevonden worden (waarover zo direct meer). Het is aan te raden – zover mogelijk – ondersteuning zoals nu geboden door projecten zoals Theseus, Ariadne en ondermijningsteams te behouden. De meeste gemeenten geven immers aan dat als dergelijke projecten er niet zijn, zij niet op vergelijkbare grondige en kwalitatief goede wijze controles uit kunnen voeren (inclusief de analytische voorbereiding en juridische verwerking).

Het blijvend bieden van praktische ondersteuning kan plaatsvinden door de huidige projecten (Theseus, Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams) voor langere tijd te continueren. Het is echter ook het verkennen waard of hiervoor (na afronding van deze tijdelijke projecten) een provinciaal expertiseteam gerealiseerd kan worden. Dit provinciale expertiseteam ondermijning zou onder de vlag van een huidig samenwerkingsverband, zoals het RIEC Oost-Nederland of het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland, geplaatst kunnen worden.¹

3. Stimuleer kennis- en expertiseborging uit tijdelijke projecten

Aangaande het borgen en delen van kennis en expertise uit de projecten Theseus, Ariadne en de inzet van districtelijke ondermijningsteams zijn er twee aanbevelingen:

Stimuleer gemeenten om de binnen projecten opgedane kennis te borgen en delen

- Maak bij de intake al (harde) afspraken over de kennis- en expertiseborging tijdens en na deelname aan een project; hoe gaat de deelnemende gemeente de kennis en expertise na deelname zelf in praktijk brengen.
- Overweeg om gemeenten die opnieuw (voor een tweede of derde keer) ondersteuning aanvragen bij de aanpak van een bedrijventerrein of vakantiepark ondersteuning aan te bieden in een light variant: ter stimulans van het zelf in praktijk brengen van eerder opgedane kennis.
- Verken de mogelijkheid om een ‘train de trainer’ concept² in te zetten bij gemeenten, waardoor ook na snelle wisselingen van personeel (toezichthouders en juridisch) een gemeente zelf het kennis- en expertiseniveau hoog kan houden.

Deel actief de kennis en expertise van de projecten en de ondermijningsteams

- Biedt gemeenten (praktische) cursussen aan voor toezichthouders en/of juristen, waarin kennis en expertise uit Ariadne, Theseus en van de ondermijningsteams een plek krijgen (waarin reeds de eerste stappen zijn gezet).

¹ Vergelijkbaar met het ROBT in de regio Rotterdam en de Ondermijningsbrigade in de regio Amsterdam-Amstelland.

² Dat een gemeentelijke medewerker getraind wordt om zelf trainingen te kunnen geven.

- Deel ook binnen de politie actief de lessen uit deelname aan het project Theseus en kijk voor inspiratie naar de acties die hiertoe reeds naar aanleiding van het project Ariadne ondernomen zijn.
- Deel kennis en expertise uit de Gelderse projecten in handreikingen en toolboxes. Begin hier nu mee, terwijl de projecten nog volop lopen. Dit heeft twee voordelen: 1) dat de kennis ‘warm’ op papier wordt gezet, maar ook 2) omdat dit gemeenten kan stimuleren zelf met controles en toezicht aan de slag te gaan.

4. Laat gemeenten meer van elkaar leren

Gemeenten hebben inmiddels veel kennis en expertise opgedaan met de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Geïnterviewde gemeenten geven dan ook geregeld aan dat ze elkaar benaderen als ze een bepaalde vraag of behoefte hebben. Deze contacten komen vaak op ad hoc wijze tot stand; gebaseerd op de eigen toevallige netwerkcontacten. Het lijkt raadzaam hier meer structuur voor te creëren. We doen hiertoe enkele suggesties:

- Inventariseer welke gemeenten in Gelderland koplopers zijn in de kennis of aanpak van een bepaald ondermijnd fenomeen en teken dat op – inclusief contactpersoon – in een Gouden Gids Ondermijnende Criminaliteit Gelderland.
- Zorg voor een betere vulling van de bestaande kennisbanken Kennisplatform Ondermijning en die van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland met actuele (Gelderse) kennis:
 - door de beheerder van de kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland hier meer tijd hiervoor te geven;
 - doordat zogenaamde spilfunctionarissen (waarover zo direct meer) Gelderse gemeenten hiertoe stimuleren;
 - door een jaarlijkse Gelderse competitie te houden, naar het voorbeeld van de VNG, die een website met praktijkvoorbeelden hebben die hen (onder andere) zijn aangereikt in de Competitie Gemeentedelers, zie de [link](#).
- Tot slot is het de verkenning waard of er Gelderse gemeenten zijn die interesse hebben in een periodieke (bijvoorbeeld vierjaarlijkse) kenniskring, waarin onderling kwesties kunnen worden besproken, nieuwe inzichten worden gedeeld en best practices gepresenteerd.³

5. Zet spilfunctionarissen in voor kennisborging en -deling

Binnen Gelderland zijn er verschillende regisseurs, adviseurs en coördinatoren op het gebied van (de aanpak van) ondermijnende criminaliteit. Het lijkt voor een goede kennisborging en -deling raadzaam deze personen (nog meer) in hun kracht te zetten als linking pin: naar expertise en kennis die binnen maar ook buiten Gelderland reeds beschikbaar is.

Deze zogenaamde spilfunctionarissen kunnen hun functie goed invullen als zij goed zicht hebben op de beschikbare informatie op bestaande kennisbanken en op de bestaande (samenwerkings)gremia en wat deze kunnen betekenen (zoals het RIEC Oost-Nederland en het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland). Voor het goed invullen van deze ‘spilfunctie’ is het hiernaast van belang dat de functionarissen overzicht hebben over welke gemeente of andere organisatie veel ervaring of expertise heeft over welk ondermijnd fenomeen of probleem. Zij kunnen dit gezamenlijk in kaart brengen, actueel houden en delen met ‘het veld’. Het is aan te bevelen dat deze spilfunctionarissen onderling verbonden zijn; een kennisnetwerk vormen.

Deze spilfunctionarissen kunnen niet alleen voor het delen van informatie ingezet worden, ze kunnen ook een rol spelen in het meer borgen van kennis en expertise. Zij kunnen gemeenten of andere organisaties met een vernieuwende of kansrijke methode vragen deze kennis te delen met anderen, bijvoorbeeld in een praktisch document inclusief contactpersoon (dat vervolgens

³ Vergelijkbaar met de Leerkring Lokaal Weerbaar die Bureau Broekhuizen reeds sinds 2019 op verzoek van het ministerie van BZK voor gemeenten organiseert, zie [link](#).

op een of meerdere kennisbanken geplaatst kan worden) of door hier een sessie voor te organiseren. Bij het organiseren van een dergelijke kennissessie zou het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland of het RIEC Oost-Nederland eventueel een ondersteunende rol kunnen spelen.

1 Inleiding

Aanleiding

Vijf jaar geleden – op 24 mei 2017 – is er binnen de provincie Gelderland een motie aangenomen tot een verkenning van het opzetten van een Veiligheidscentrum tegen ondermijnende criminaliteit. De beoogde inhoud van een dergelijk centrum was een locatie waarin overheden en partners integraal op thema- én subjectniveau samenwerken om georganiseerde misdaad strafrechtelijk en bestuursrechtelijk aan te pakken.⁴ Drs. H.J. Kaiser heeft hiertoe een verkenning uitgevoerd, genaamd *Weerbaar Gelderland. Samen trekken aan één touw. Verkenning en aanbevelingen*⁵. Uit deze verkenning kwamen verschillende aanbevelingen naar voren voor het provinciaal bestuur, zoals het voortzetten van de rol van de commissaris van de Koning als boegbeeld en vertrouwenspersoon voor gemeenten, het verkennen van de mogelijke inzet van flexteams ter ondersteuning van gemeenten, alertheid en bewustzijn bij medewerkers van de provincie en het ondersteunen van burgemeesters, gemeenten en het RIEC door de Provinciale Staten.

Op 6 juli 2022 is er in de Provinciale Staten van Gelderland een nieuwe motie aangenomen ter verkenning van een Veiligheidscentrum tegen ondermijnende criminaliteit. Uit de motie wordt duidelijk dat de insteek anders is dan het centrum dat in 2017 beoogd werd. Het gaat om een kennis- en expertisecentrum waarin kennis over de aanpak van ondermijnende criminaliteit geborgd kan worden en vervolgens beschikbaar gesteld. Hierdoor zou opgedane kennis uit programma's en projecten, zoals Theseus en Ariadne, behouden kunnen worden, waardoor 'het wiel niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden'.

De provincie Gelderland heeft Bureau Broekhuizen gevraagd een verkenning uit te voeren om de volgende twee hoofdvragen te beantwoorden:

1. Hoe wordt op dit moment kennis en expertise uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit reeds geborgd, in Gelderland, Oost-Nederland en Nederland?
2. Wat is (hierop aanvullend) nodig om de in de provincie Gelderland opgedane kennis en expertise op het terrein van de aanpak van ondermijnende criminaliteit (zoals uit de projecten Theseus en Ariadne) duurzaam te borgen en beschikbaar te stellen?

Onderzoeksopzet

We hebben de volgende onderzoeksopzet gehanteerd:

⁴ Zie de volgende website:

https:// Gelderland.stateninformatie.nl/document/5367772/3/motie+17M25+VVD+e_a_%2C+Weerbare+overheid

⁵ Zie de volgende website:

https:// Gelderland.stateninformatie.nl/document/5924420/1/Verkenning_weerbaar_Gelderland_%28PS2017-728%29

I Deskresearch

De verkenning startte met deskresearch. We zijn nagegaan welke kennisplatforms en -banken er bestaan om kennis en expertise over de aanpak van ondermijnende criminaliteit te delen. We hebben hierbij gekeken in Gelderland, Oost-Nederland en Nederland. We hanteren hiervoor de volgende definitie van een kennisbank: een online platform waar kennisproducten over ondermijnende criminaliteit aangeboden worden, zoals documenten en video's.

We hebben een overzicht gemaakt van de kennisbanken, waarin we aangegeven hebben wat het doel en de inhoud van de kennisbank is. Middels een overkoepelende analyse van dit overzicht hebben we bijgedragen aan de beantwoording van de eerste vraag van de verkenning: *Hoe wordt op dit moment kennis en expertise uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit reeds geborgd, in Gelderland, Oost-Nederland en Nederland?*

II Interviews

Het tweede onderdeel van de verkenning bestond uit het voeren van negentien interviews met betrokkenen en partners. Centraal in deze gesprekken stond de vraag hoe in Gelderland op dit moment kennis geborgd wordt uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit en wat hierin de behoefte is voor de toekomst.

Respondent	Datum
1. Projectleider Ariadne	16-11-22 en 24-11-22
2. Betrokken politiemedewerker bij Ariadne	5-12-22
3. Projectleider Theseus	21-11-22
4. Betrokken politiemedewerker bij Theseus	18-11-22
5. Coördinator districtelijk ondermijningsteam Gelderland-Midden	15-11-22
Drie gemeenten die hebben deelgenomen aan Ariadne	
6. Berkelland	6-12-22
7. Neder-Betuwe	12-12-22
8. Putten ⁶	12-12-22
Drie gemeenten die hebben deelgenomen aan Theseus	
9. Gemeente Beuningen	23-11-22
10. Gemeente Ermelo	30-11-22
11. Gemeente Lingewaard	5-12-22
RIEC Oost-Nederland	
12. Accountmanager Noord-Oost Gelderland	15-11-22
13. Accountmanager Gelderland-Midden	14-12-22
14. Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland	16-11-22
15. Strategisch adviseur de Waarden	30-11-22
Drie gemeenten die (nog) niet aan Theseus/Ariadne hebben meegedaan	
16. Gemeente Bronckhorst	14-12-22
17. Gemeente 1 Stroom (Duiven en Westervoort)	19-12-22
18. Gemeente Nijmegen	13-12-22
19. Regisseur ondermijning Achterhoek	15-12-22

⁶ Dit interview vond met drie personen plaats: de regisseur ondermijning van de gemeenten Putten, Ermelo en Harderwijk, de veiligheidsadviseur van de gemeente Putten en een juridisch beleidsmedewerker van de afdeling Ruimte van de gemeente Putten.

Met de opdrachtgever is tijdens het startgesprek de lijst met beoogde respondenten kortgesloten. De opdrachtgever heeft de verkenning aangekondigd bij deze respondenten, waarna de onderzoekers hen voor het interview hebben uitgenodigd.

De interviews duurden gemiddeld 1 uur en vonden via MS Teams plaats. We ontwikkelden drie verschillende topiclijsten:

- 1) Voor betrokkenen bij projecten, zoals Theseus, Ariadne, het ondermijningsteam
- 2) Voor gemeenten die (nog) niet hebben deelgenomen aan dergelijke projecten
- 3) Voor samenwerkingsgremia die zich o.a. bezighouden met kennisdeling

Deze zijn semigestructureerd gehanteerd.

2 Huidige borging en deling van kennis en expertise aanpak ondermijning

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe op dit moment kennis en expertise uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit geborgd en gedeeld wordt: in Nederland, Oost-Nederland en Gelderland. We bespreken eerst de kennis en informatie die op (met name) kennisbanken geraadpleegd wordt (2.1). Hierna gaan we in op de mate waarin kennis op dit moment actief, bijvoorbeeld middels experts van samenwerkingsgremia gedeeld wordt (2.2). Vervolgens zoomen we in de op kennisborging en -deling binnen (specifieke) Gelderse projecten (2.3).

We nemen de kennis vanuit de verschillende paragrafen samen, om in paragraaf 2.4 tot een antwoord op de eerste onderzoeksvraag komen: *Hoe wordt op dit moment kennis en expertise uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit reeds geborgd, in Gelderland, Oost-Nederland en Nederland?*

2.1 Kennis en informatie op kennisbanken

2.1.1 Inhoud kennisbanken

De meeste geïnterviewde gemeenten blijken voor kennis en informatie met name twee landelijke kennisbanken⁷ te raadplegen - het Kennisplatform Ondermijning⁸ en de website van het CCV - en de regionale kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland. Het meest gebruiken gemeenten het Kennisplatform Ondermijning, gevolgd door de website van het CCV.

Deze drie kennisplatforms worden gebruikt voor handleidingen, handreikingen en goede voorbeelden uit de regio én (bij de landelijke banken tenminste) ook uit de rest van het land. Gemeenten geven aan dergelijke kennisbanken te raadplegen, zodat zij het zogenaamde wiel niet zelf uit te hoeven vinden. Er is immers al veel bestaande informatie, zoals in andere gemeenten gebruikte voorbeeldbrieven, formats, draaiboeken en stappenplannen, waar gebruik van gemaakt kan worden.

“

Ik had laatst een vraag van een collega die vroeg ‘wij willen drugsdealers op straat voor harddrugs hogere dwangsommen geven dan drugsdealers met softdrugs’. Die vroeg aan mij van ‘heb je daar voorbeelden van?’. Ik zei van ‘ik heb hem eigenlijk nog niet eerder gezien, maar ik ga speuren’. Toen kwamen we bij het Kennisplatform Ondermijning en die hadden een heel mooi voorbeelddocumentje.

Een korte beschrijving van de voor Gelderse respondenten belangrijke kennisbanken staat in tabel 1. Een meer uitgebreide beschrijving staat in Bijlage 1.

⁷ Waarbij we in dit onderzoek de volgende definitie van een kennisbank hanteren: een website waar kennisproducten aangeboden worden over (de aanpak van) ondermijnende criminaliteit, zoals documenten en video's.

⁸ Ontwikkeld door het Landelijk Informatie-en Expertisecentrum (LIEC), de tien Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC) en het Aanjaagteam Ondermijning (ATO).

Tabel 1 Landelijke kennisbanken en kennisbanken uit Oost-Nederland.

Kennisbanken landelijk	Gebied	Doel, doelgroep, inhoud
Kennisplatform Ondernijning	Landelijk	Het Kennisplatform Ondernijning richt zich op het delen van kennis, ervaring en informatie over ondernijning. Er is zowel een openbaar als een besloten deel. Het platform biedt een groot aantal artikelen, rapporten, video's, foto's en externe links. Het meest voorkomende kennisproduct zijn praktische algemene handleidingen en praktische documenten over regionale aanpakken.
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)	Landelijk	Het CCV heeft als doel van hun kennisbank dat ondernijning structureel beter wordt aangepakt. De kennisbank is voor iedereen toegankelijk. Er zijn voornamelijk onderzoeken over het bestaan van ondernijning en praktische algemene handleidingen op deze website te vinden.
Kennisbanken Oost-Nederland	Gebied	Doel, doelgroep, inhoud
Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland	Oost-Nederland	Het kennisplatform van het Veiligheidsnetwerk is gericht op het delen van kennis over verschillende thema's waarop partners samen kunnen zorgen voor een specifieke aanpak ondernijning en een veiligere leefomgeving in Oost-Nederland. Er is zowel een openbaar als een besloten deel. Het platform biedt feiten, achtergrondinformatie, voorbeelden en/of praktische hulp betreffende specifieke thema's. Dit zijn veelal praktische algemene handleidingen en documentatie uit Gelderland.

Aangaande de kennisbanken wordt door geïnterviewden benoemd dat het van belang is te zorgen dat de aanwezige informatie actueel blijft. Dit betekent dat eerder geplaatste documenten die bijvoorbeeld niet meer goed aansluiten op de huidige wet- en regelgeving worden verwijderd. Dit vraagt dus om beheer; hetgeen een tijdsinvestering vergt.

Buiten de regionale kennisbank van Oost-Nederland (hiervoor besproken) zijn er nog vijf andere regionale kennisbanken. Enkele hiervan (zoals de bank van het RSIV en het RIVOB) zijn volgens geïnterviewden uitgebreider dan de bank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland. Een nadere beschrijving van deze regionale kennisbanken staat in Bijlage 1.

2.1.2 Doel, doelgroep, aanbieder en inhoud kennisbanken

De meeste kennisbanken hebben tot doel om kennis en informatie over ondernijnende criminaliteit en de aanpak van ondernijning te delen. Dit kan de aanpak van ondernijnende criminaliteit verbeteren, zo geven verschillende van deze kennisfora zelf aan.

De doelgroep van de kennisplatforms betreft professionals die actief zijn op dit veiligheidsdomein. Verschillende kennisbanken - zoals het Kennisplatform Ondernijning en NH Samen Veilig - hebben een deel van de kennis alleen ter beschikking van veiligheidsprofessionals gesteld (zij dienen hiervoor in te checken in een afgesloten gedeelte).

Twee kennisbanken hebben een landelijke focus, zes een regionale focus. Alle regionale kennisbanken worden aangeboden door een veiligheidsnetwerk of veiligheids-samenwerkingsverband, zoals Noord-Holland Samen Veilig of het Regiobureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant.

Qua inhoud zien we dat vrijwel alle onderzochte kennisbanken – zowel landelijk als regionaal – vooral praktische algemene handleidingen voor de aanpak van ondernijnende criminaliteit

beschikbaar stellen en documenten over de aanpak van bepaalde regio's en gemeenten. Voorbeelden van praktische algemene handleidingen zijn: infographic Vastgoedcriminaliteit (Bron: Kennisplatform Ondernijning) en het handboek Veilige vakantieparken (Bron: CCV). En voorbeelden van regionale documenten betreffen het convenant Aanpak drugslocaties Noord-Holland 2020-2025 (Bron: NH Samen Veilig) en de factsheet Aanpak Zuid-Nederland in cijfers (Bron: Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland).

De kennisbanken hebben vaak ook onderzoeken naar ofwel het bestaan van ondernijning of de aanpak van ondernijning op hun online platform staan, zoals het rapport Signalen fraude in de zorg (Kennisplatform Ondernijning) en het onderzoeksrapport Chinese Massagesalons (RSIV). Hiernaast bieden de kennisbanken in minder mate de volgende kennisproducten: nieuwsberichten, landelijk beleid, wet- en regelgeving, documenten over specifieke interventies of projecten. Hierin zijn overigens wel verschillen tussen verschillende kennisbanken. Zo is er een kennisbank die vooral landelijk beleid biedt (RIEC-LIEC) en er is een kennisbank (NH Samen Veilig) die vooral veel nieuwsberichten weergeeft.

2.1.3 Gelderse kennis op kennisbanken en websites

In Bijlage 2 staat een overzicht van de kennis die over (de aanpak van) ondernijnende criminaliteit in Gelderland op verschillende kennisbanken staat. Samenvattend zien we dat bij de twee landelijke kennisbanken Kennisplatform Ondernijning en het CCV en bij de kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland informatie vanuit de regio Gelderland beschikbaar is. Het gaat om:

- Informatie over het project Veilig Buitengebied
 - Het Kennisplatform Ondernijning bevat een korte beschrijving van het project.⁹ De beschrijving bevat als bijlage een brochure van PVO-Oost-Nederland over de publiek-private samenwerking genaamd KIJK UIT!
 - Een korte toelichting over het project Veilig Buitengebied staat op de website van het CCV.¹⁰
 - Op de kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland staat het project Veilig Buitengebied kort toegelicht¹¹ en in het besloten gedeelte is een toolbox beschikbaar.
- Informatie over het project Theseus:
 - Middels een kort bericht op de website van het CCV.¹²
 - Op het kennisplatform Ondernijning middels de factsheet Theseus, een infographic over het project.¹³
- Informatie over het project Samen Weerbaar, dat tot doel heeft ondernijning in verschillende buurten in Gelderland-Midden tegen te gaan.¹⁴

Informatie over het project Ariadne hebben de onderzoekers niet op deze kennisbanken gevonden. Over dit project staat wel enige informatie op de website van de provincie Gelderland¹⁵ en op de website van het Platform Veilig Ondernemen¹⁶.

⁹ <https://www.kennisplatformondernijning.nl/kennisbank/bijlage/900>

¹⁰ <https://hetccv.nl/nieuws/samen-sterk-voor-een-veilig-buitengebied>

¹¹ <https://veiligheidsnetwerk.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/buitengebied/>

¹² <https://hetccv.nl/nieuws/gelderland-pakt-ondernijning-bedrijventerreinen-aan/>

¹³ <https://www.kennisplatformondernijning.nl/kennisbank/bijlage/620>

¹⁴ <https://veiligheidsnetwerk.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/samen-weerbaar/>

¹⁵ <https://www.gelderland.nl/themas/politiek/weerbaarheid/aanpak-vakantieparken-ariadne-project>

¹⁶ <https://www.pvo-oostnederland.nl/wat-is-pvo-oost-nederland/ariadne/>

Los van de informatie op enkele kennisbanken staat er veel informatie over het project Theseus op de website van de Gelderse omgevingsdiensten¹⁷. Enige informatie is terug te vinden op de website van de provincie Gelderland¹⁸ en op de website van het Platform Veilig Ondernemen¹⁹.

Het project Veilig Buitengebied staat vrij uitgebreid beschreven op de website van het Platform Veilig Ondernemen²⁰. Een toolbox Veilig Buitengebied Oost-Nederland (met beleidsmatige én operationele informatie) is beschikbaar in het besloten gedeelte van de kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland²¹. Hiernaast staat op de website van het CCV een stappenplan opgenomen.²²

Bij de informatie die over Ariadne en Theseus is gevonden, gaat het steeds om een (al dan niet uitgebreide) beschrijving van het project en de deelnemers aan het project. Het gaat niet om praktische handleidingen en handreikingen; bijvoorbeeld voor als je als gemeente zonder dit project aan de gang wil gaan met een vakantiepark of bedrijventerrein. Aangaande vakantieparken worden vanuit de landelijk actie-agenda vakantieparken wel online dergelijke documenten versterkt.²³

Over kennisborging en -deling vanuit Theseus en Ariadne komen we in [paragraaf 2.3](#) nog nader te spreken.

2.1.4 Kennis uit Oost-Nederland op kennisbanken

In Bijlage 3 staat vervolgens een overzicht van de kennis die over ondermijnende criminaliteit in geheel Oost-Nederland op verschillende kennisbanken staat. Deze kennisproducten gaan niet specifiek over Gelderland (dit staat beschreven in de vorige paragraaf), maar zijn door de focus op Oost-Nederland wel relevant voor Gelderland.

Op de twee kennisbanken waar kennisproducten met een focus op Oost-Nederland staan - Kennisplatform Ondernijning en Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland - staan veelal praktische handleidingen gericht op Oost-Nederland, zoals een communicatietoolkit Ondernijning buitengebied, brochure 'Veilig uw pand verhuren' of factsheet Expertteam OMG's. Verder is het aanbod qua type kennisproducten divers. Het gaat bijvoorbeeld om een onderzoek (zoals fenomeenonderzoek Criminele investeringen in vakantieparken in Oost-Nederland) of om een specifiek project (zoals KIEK UUT!).

2.2 Expertise (praktische advisering)

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk bespraken we de kennis die (met name) op kennisbanken beschikbaar is; de zogenaamde papieren kennis en informatie. In deze tweede paragraaf kijken we naar de meer praktische kennis, advisering en expertise die binnen Gelderland beschikbaar is. Achtereenvolgens komen hierbij aan de orde:

- Samenwerkingsverbanden Oost-Nederland: RIEC Oost-Nederland en Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland;

¹⁷ <https://www.gelderseomgevingsdiensten.nl/theseus/>

¹⁸ <https://www.gelderland.nl/themas/politiek/weerbaarheid/aanpak-bedrijventerreinen-theseus-project>

¹⁹ <https://www.pvo-oostnederland.nl/nieuws/project-theseus-voor-veilige-bedrijventerreinen-in-gelderland/>

²⁰ <https://www.pvo-oostnederland.nl/veilig-buitengebied/>

²¹ <https://veiligheidsnetwerken.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/buitengebied/>

²² <https://hetccv.nl/onderwerpen/veilig-buitengebied/stappenplan/>

²³ <https://actieagendavakantieparken.nl/publicaties-en-tools>

- Districtelijke samenwerkingsverbanden: Samen Weerbaar en Integrale Veiligheidssamenwerking;
- Ondernijningsteams (Gelderland-Midden en Noord & Oost-Gelderland);
- Coördinatoren, adviseurs en regisseurs;
- Eigen netwerkcontacten;
- Landelijke gremia: CCV en VNG.

2.2.1 Samenwerkingsverbanden Oost-Nederland

RIEC Oost-Nederland

Het RIEC Oost-Nederland richt zich op twee provincies: Gelderland (met drie districten) en Overijssel (met twee districten). Bij elk district is er bij het RIEC een accountmanager als centraal aanspreekpunt²⁴. Via de accountmanager kan een signaal ingebracht worden dat mogelijk als casus kan worden opgepakt binnen het RIEC. Maar de accountmanager is er ook voor (kleine) praktische vragen van (overheid)partners. Ter illustratie de volgende vragen die door (met name) gemeenten aan het RIEC Oost-Nederland zijn gesteld:

- Een vraag van een gemeente die bezig wil met de aanpak van huisvestinglocaties van arbeidsmigranten en op zoek is naar een brief in het Pools en Roemeens. De vraag aan het RIEC: zijn dergelijke brieven er al of kunnen jullie een rol spelen in het maken hiervan?
- Een gemeente gaat een controle doen en wil weten of hier draaiboeken voor zijn; hoe pak je zo een controle aan?
- Een gemeente gaat een controle doen, waarbij het creëren van bewustzijn een belangrijk doel is en vraagt het RIEC om een folder met informatie over ondermijnen en het melden ervan.

Een ander voorbeeld: een projectleider benaderde recent verschillende (netwerk)partners, waaronder het RIEC Oost-Nederland, om samen na te denken over hoe de kennis en expertise van toezichthouders vergroot kan worden; hoe ze het beste een controle kunnen doen en welke vragen ze daarbij moeten stellen. Het voorlopige voorstel is om hen dit te laten oefenen met een acteur.

Vanuit het RIEC Oost-Nederland worden verschillende cursussen en workshops verzorgd, bijvoorbeeld over BIBOB, zorgfraude, mensenhandel en garageboxen. Hiernaast is er bij het RIEC ook een BIBOB-expert waar gemeenten met vragen bij terecht kunnen.

In het Jaarplan van het RIEC Oost-Nederland van 2022 is ook te zien dat zij een rol willen spelen in het opbouwen en delen van kennis en expertise. Zo benoemt dit jaarplan dat het RIEC-bureau gemeenten helpt een grotere rol in de gezamenlijk aanpak van ondermijning te pakken door hen te ondersteunen met kennis, kunde en capaciteit (pagina 9). Hiernaast komt aan de orde dat het RIEC-bureau kleine gemeenten in 2022 wil gaan helpen bij de door hen gewenste kennisuitwisseling. Het plan is in elk district als aanspreekpunt, expertisepunt en coördinatiemechanisme te fungeren, waardoor kennis en good practices beter gedeeld worden en onderlinge samenwerking tot stand komt (pagina 13).

De geïnterviewde gemeenten benoemen dat het RIEC Oost-Nederland zich voornamelijk bezighoudt met het faciliteren van de casusgerichte integrale aanpak (onder het RIEC-convenant), waarbij de focus ligt op georganiseerde criminaliteit. Ook wordt genoemd dat het RIEC ondermijningsbeelden voor gemeenten maakt. Minder dan bij sommige andere RIEC's (waarbij vaak het RIEC Zeeland-Brabant als voorbeeld wordt genoemd) lijkt het RIEC Oost-Nederland zich bezig te houden met het opleveren van nieuwe kennisproducten.

²⁴ Hiernaast is er aan elk district een analist verbonden en een casuscoördinator.

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland is opgezet als gremium om de gezamenlijke veiligheidsstrategie van Oost-Nederland te borgen. Het netwerk stelt zichzelf als doel de samenwerking tussen diverse partners op het domein van sociale veiligheid (zoals politie, gemeenten, OM, Belastingdienst, CCV en RIEC Oost-Nederland) te versterken. Het Veiligheidsnetwerk heeft een bestuurscollege en een bestuurlijke begeleidingscommissie, een kerngroep en expertgroepen. De expertgroepen richten zich op de volgende thema's: kwetsbare personen, mensenhandel, ondermijning, cybercrime en informatie gestuurd/data-gedreven werken (Bron: <https://veiligheidsnetwerk.nl/>).

In de praktijk richt het netwerk zich vooral op kennis- en informatiedeling. Het netwerk signaleert en agendeert bijvoorbeeld potentiële nieuwe thema's, door hier bijeenkomsten over te organiseren. De expertteams komen periodiek samen. Hiernaast organiseert het netwerk 'digitale veiligheidspraat' waar actuele thema's worden besproken, zoals online aangejaagde ordeverstoring (14 november) en maatschappelijke onrust (4 juli). Andere bijeenkomsten vanuit het netwerk dit jaar waren: workshop casus- en procesregie op ondermijning (8 februari), leergang datagedreven werken binnen ondermijning (14 februari).

Gemeenten met behoefte aan kennis en advies kunnen bij het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland terecht. Dit kan leiden tot een gesprek met een expert uit een expertteam, deelname aan een werkgroep of het ontvangen van kennisdocumenten, zoals een handleiding.

De geïnterviewde gemeenten kennen het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland en meerdere gemeenten benoemen dat ze wel eens aan een kennissessie van het netwerk hebben deelgenomen. Enkele gemeenten benoemen dat ze met praktische vragen, behoefte aan expertise wel eens bij het veiligheidsnetwerk aankloppen, andere hebben dit nooit gedaan en overwogen. Dit netwerk wordt hiermee wat minder vaak genoemd dan het RIEC Oost-Nederland en het CCV.

Verschillende geïnterviewden benoemen dat dit netwerk te weinig fte heeft om een echt betekenisvolle rol te spelen.

2.2.2 Districtelijke samenwerkingsverbanden

Samen weerbaar Gelderland-Midden

Samen Weerbaar betreft een samenwerking tussen de politie, de vijftien gemeenten van Gelderland-Midden, OM, Belastingdienst, het RIEC en de provincie Gelderland. Binnen Samen Weerbaar zijn er vier thema's benoemd: de aanpak van drugscriminaliteit, zorgfraude, mensenhandel en witwassen. Binnen districtelijk verband pakt Samen Weerbaar verschillende projecten op, zoals jongeren bewust maken van ondermijning, de aanpak van zorgfraude en onrechtmatigheden en het vergroten van de bestuurlijke weerbaarheid.

Samen Weerbaar probeert ook te voorzien in de kennis- en expertisebehoefte van gemeenten, door reeds bestaande kennis te delen, zoals het beschikbaar stellen van een draaiboek integrale bedrijfscontroles, een voorbeeldmachtiging tot binnentreden van een woning en door nieuwe kennis vast te leggen en verspreiden zoals het handboek zorgfraude. Samen Weerbaar kan ook meedenken of adviseren over het opstellen van beleidsstukken, zoals een beleidsplan aanpak mensenhandel.

Onderdeel van Samen Weerbaar betreft het Ambtelijk Overleg Ondermijning Gelderland-Midden, hetgeen input verstrekt voor het Integraal Veiligheidsoverleg Gelderland-Midden.

Bestuurlijke regiegroep ondermijning (onderdeel van het SIV; Gelderland-Zuid)

Binnen het District Gelderland-Zuid is er een Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (SIV), dat zich in de breedte op veiligheid richt. Hieraan gerelateerd is er de bestuurlijke regiegroep ondermijning, waarin verschillende ambtelijke werkgroepen zitten: mensenhandel, drugs, aanpak veilig buitengebied, informatiegestuurd werken, zorgfraude en hennep. Deze regiegroep bereidt op het thema ondermijnende criminaliteit het Districtelijk Veiligheidsoverleg voor.

Regionale werkgroep ondermijning (Noord & Oost-Gelderland)

In district Noord & Oost-Gelderland is er een regionale werkgroep ondermijning. Zij bereiden de Districtelijk regiegroep ondermijning (DRO) voor. Er zijn vier subwerkgroepen: synthetische drugs, zorgfraude, de basis op orde (beleid zoals Damocles, Victoria, Bibob-beleid), en de Aanpak Buitengebied.

2.2.3 Ondermijningsteams

Districtelijk Ondermijningsteam Gelderland-Midden

Gemeenten uit district Gelderland-Midden kunnen sinds 1 april 2022 de inzet van het Districtelijk Ondermijningsteam aanvragen. Dit team heeft acht toezichthouders en twee juristen die in de gemeenten ingezet kunnen worden ter ondersteuning van gemeenten. Het ondermijningsteam kan gemeenten helpen bij het uitvoeren van controles en de hiernavolgende juridische afwikkeling. Doordat handhavers van de gemeente aansluiten bij de controles, is er sprake van 'training on the job'. Als beoogde activiteiten staan in de flyer over het team benoemd: kennisontwikkeling (theorie en training on the job), juridische verankering en advisering, advisering in de opvolging (zoals bestuurlijke rapportages en bestuurlijke maatregelen), (integrale) controles (vergroten slagkracht), (preventieve) handhaving en advisering bestaande verordeningen, beleidsregels en werkprocessen. Adviezen over toezicht en handhaving kunnen bijvoorbeeld op de volgende domeinen verstrekt worden: horeca, prostitutie en woonfraude. Per gemeente is op jaarbasis 81 uur ondersteuning beschikbaar: 67 uren toezicht en 14 uren juridische ondersteuning. Elke gemeente draagt per jaar 1000 euro bij, de provincie Gelderland financiert de rest.

Districtelijk Ondermijningsteam Noord & Oost-Gelderland

Gemeenten uit district Noord & Oost-Gelderland zijn vanaf 2023 in de gelegenheid om inzet te krijgen van een eigen Districtelijk Ondermijningsteam. Op het moment van schrijven is de ontwikkeling hiervan (bestuurlijk en qua invulling) bijna gerealiseerd. Ook dit team bestaat uit acht toezichthouders en twee juristen, welke op verzoek van een gemeente kunnen worden ingezet voor adequater toezicht en handhaving van de bestuurlijke aanpak. Verschillende vormen van activiteiten worden beoogd: kennisontwikkeling, juridische verankering en advisering in de opvolging, advisering, (integrale) controles en (preventieve) handhaving. Ze stellen bijvoorbeeld bruikbare documentatie beschikbaar (zoals een waarschuwingsbrief of handhavingsbeschikking), lezen mee met besluiten en zijn een juridische vraagbaak. Ook bij dit team is het de bedoeling dat gemeentelijke toezichthouders en toezichthouders van omgevingsdiensten leren door met het team mee te lopen. Elke gemeente draagt per jaar 1000 euro bij, de provincie Gelderland financiert de rest. De 22 gemeenten hebben in totaal 1750 uren ondersteuning; 1500 toezicht en 250 uur juridische ondersteuning (omgerekend ongeveer 80 uur en 11 uur per gemeente).

2.2.4 Coördinatoren, adviseurs en regisseurs

Op dit moment is er in Gelderland-Midden (vijftien gemeenten) één bestuurlijke uitvoerder die coördinerende taken en een expertisefunctie vervult bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit in dit district. Deze ‘coördinator ondermijning’ is ook de projectleider van het districtelijke ondermijningsteam van Gelderland-Midden.

In Noord & Oost-Gelderland zijn er op het moment van schrijven drie van dergelijke regisserende en coördinerende functies waarmee het merendeel van de 22 gemeenten ‘bediend’ worden: een projectleider ondermijning regio Achterhoek (acht gemeenten), een projectleider ondermijning voor de Veluwe (zes gemeenten) en een regisseur ondermijning voor Harderwijk, Ermelo, Putten (drie gemeenten). Vijf gemeenten uit dit district hebben op dit moment geen specifieke persoon met een dergelijke coördinerende functie op ondermijnende criminaliteit.

Tegelijkertijd is er in Noord & Oost-Gelderland – vergelijkbaar met de andere twee districten – een bestuurlijke uitvoerder, die wel voor alle gemeenten is. Deze uitvoerder richt zich met name op het ondersteunen van de burgemeester van Bronkhorst, als voorzitter van de Districtelijke regiegroep ondermijning. Deze uitvoerder staat aan de lat voor het uitvoeringsprogramma. Het is de bedoeling dat deze bestuurlijke uitvoerder de rol van coördinator ondermijning op zich gaat nemen.

In Gelderland-Zuid (veertien gemeenten) zijn er drie strategische adviseurs voor de Waarden, Nijmegen en Tweestromenland en één strategisch adviseur ondermijning (Nijmegen). De bestuurlijke uitvoerder van Gelderland-Zuid is ingezet op juridische zaken. Het is de bedoeling dat (vergelijkbaar met Gelderland-Midden en Noord & Oost Gelderland) er in Gelderland-Zuid aanvullend hierop ook een coördinator ondermijning komt.

De intentie is dat de drie coördinatoren ondermijning (van Midden, Noord & Oost en Zuid) eenzelfde profiel en functie-invulling krijgen.

De eerder besproken accountmanagers van RIEC Oost-Nederland vallen overigens ook onder dit ‘kopje’ van coördinatoren, adviseurs en regisseurs.

2.2.5 Eigen netwerkcontacten

Vrijwel alle gemeenten geven aan dat er bij andere gemeenten binnen, maar ook buiten de provincie Gelderland veel kennis en expertise voorhanden is. Zij benoemen dat zij dergelijke gemeenten dan ook benaderen als ze zelf iets op gaan pakken. Bijvoorbeeld benoemt een veiligheidsmedewerker van een gemeente dat hij wel eens een buurgemeente heeft benaderd omdat zij net het Damocles-beleid vernieuwd hadden; hetgeen de gemeente zelf mogelijk ook wilde gaan doen. Een ander voorbeeld is het raadplegen van gemeenten die met vergelijkbare problematiek te maken hebben, bijvoorbeeld rondom Koningsdag of Oud en Nieuw.

2.2.6 Landelijk gremia

CCV

Het CCV heeft tot doel veiligheidsproblemen in kaart te brengen en op te lossen. Ze bieden kennis, instrumenten, keurmerken, voorlichtingsmateriaal en advies op maat gericht op veilig wonen, werken en leven. Er zijn experts om hierbij te ondersteunen (Bron: www.hetccv.nl).

Uit interviews komt naar voren dat verschillende Gelderse gemeenten voor expertise en kennis bij het CCV aankloppen. Enkeligen geven aan dat zij dit doen omdat ze het gevoel hebben dat dergelijke expertise en kennis minder beschikbaar is bij Gelderse instituten. Ze hebben het dan met name over ‘handjes’, iemand die ze echt komt helpen.

VNG

De VNG heeft als doel: werken aan een krachtige lokale overheid door relevante vraagstukken en ontwikkelingen voor gemeenten op de agenda te zetten. De VNG is een besloten vereniging; zij nemen derhalve alleen vragen van haar leden, de gemeenten, in behandeling (<https://vng.nl/>). Hoewel enkele geïnterviewden de VNG benoemen als expertisecentrum voor gemeenten, blijkt bij doorvragen dat hun expertise en inzet op ondermijnende criminaliteit relatief beperkt is. Dit blijkt ook uit de digitale pagina met praktijkvoorbeelden, waar maar drie voorbeelden op het gebied van ondermijning op staan.

2.3 Gelderse projecten Ariadne en Theseus

In paragraaf 2.1 bespraken we de kennis en informatie die over ondermijning ‘op papier’ beschikbaar is, met name in kennisbanken. In paragraaf 2.2 stond vervolgens het persoonlijke delen van expertise en kennis in Gelderland centraal. In deze paragraaf komen beide onderdelen (papier kennis en informatie én praktische expertise) aan de orde bij het bespreken van twee belangrijke Gelderse projecten: Ariadne en Theseus. We bespreken deze projecten afzonderlijk, gezien deze ook afzonderlijk in de onderzoeksvragen voor deze verkenning zijn benoemd.²⁵

Voorafgaand aan deze bespreking is goed om te weten dat de intentie is dat Theseus tot april 2025 doorloopt.²⁶ Ariadne loopt tot en met december 2026.

2.3.1 Praktische expertise

Learning on the job

De kracht van projecten zoals Ariadne en Theseus ligt volgens de geïnterviewde gemeenten in de inzet van (extra) expertise. Het beste kan volgens geïnterviewden geleerd worden over de aanpak van ondermijning op bedrijventerreinen en vakantieparken door met een expertteam bij een dergelijke aanpak in de eigen gemeente mee te lopen. Hierdoor wordt kennis opgedaan hoe je tot een goed informatiebeeld komt, hoe je een grondige integrale controle organiseert en waar je klaar voor moet staan qua juridisch vervolgstappen.²⁷ Zeker bij praktisch ingestelde toezichthouders is een dergelijke ‘learning on the job’ de beste uitleermethode.

Dit meelopen, van toezichthouders (van gemeente en/of Omgevingsdienst) en juridische medewerkers, wordt dan ook door de projectleiders van Theseus en Ariadne aangemoedigd. Het is immers de bedoeling dat een gemeente door het geleerde op een later moment een dergelijke aanpak zelf kan oppakken (eventueel in een iets ‘kleinere’ variant’).

Wij geven ook aan van ‘ga mee op controle, dan doen we het samen’. De kennis die we de afgelopen jaren hebben opgebouwd proberen wij mee te geven aan de mensen die met ons meegaan. We leggen ook uit hoe we dat dan doen, wat signalen zouden kunnen zijn.

De praktijk laat echter zien dat dit soms niet zoals beoogd gebeurt. Zo blijkt er bij gemeenten niet altijd voldoende tijd om mensen goed mee te laten lopen met de teams van Ariadne en/of Theseus. Er zijn hiernaast veel wisselingen bij toezichthouders, waardoor opgedane kennis en expertise geregeld ‘de deur uitloopt’. En veel gemeenten geven aan (ondanks dat ze wel kennis

²⁵ En hiertoe ook met verschillende deelnemers aan deze projecten is gesproken.

²⁶ De financiering is op dit moment geregeld tot april 2024.

²⁷ Al blijft dit in de praktijk qua hoeveelheid werk vaak nog tegenvallen.

hebben opgedaan door hun deelname aan het project), zij niet de mankracht hebben om een dergelijke uitgebreide aanpak (inclusief controle) zelf op te pakken. Enkele gemeenten geven aan dat dit hun intentie dan ook niet is en was bij hun deelname aan het project.

“

Gemeenten gaan op deze manier niet de expertise hebben, die gaat niet die routine hebben. Theseus heeft een hele duidelijke focus. Ze kunnen het op een efficiënte manier doen, weten waar ze mee bezig zijn, zijn goed geïnformeerd over de signalen, wat wel wat niet. Dat ga je zeker als kleine gemeente niet een twee drie na doen denk ik.

Een enkele gemeente uitgezonderd²⁸ zijn er na deelname aan Theseus of Ariadne door de geïnterviewde gemeenten geen specifieke stappen gezet om het geleerde te borgen, delen en toepassen.

Training, cursus, advies

Los van de overdracht van ervaring en expertise via Theseus en Ariadne delen de projectleiders ter nadere ondersteuning ook wel hun praktische kennis op congres- of trainingdagen en via cursussen. Zo leverde bijvoorbeeld de projectleider van Theseus recent een bijdrage aan een training van toezichthouders van de omgevingsdienst in Gelderland-Midden.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een plan om in voor de regio Oost-Nederland trainingen en praktijkopleidingen aan te bieden aan toezichthouders en boa's van gemeenten, toezichthouders van omgevingsdiensten en wijkagenten van basisteams. Door deze trainingen krijgen ze meer kennis over bevoegdheden tijdens een controle, de juridische grondslag van een controle en hoe je een dergelijke controle uitvoert. Hiermee vergroot de kennis en kunde; van handelingsverlegenheid naar handelingsbereidheid.

Vanuit het project Ariadne worden al cursussen aan deelnemende gemeenten gegeven, zoals over bevoegdheden van de toezichthouders en hoe je een handhavingsbesluit opstelt. Hiernaast verstrekt de projectleider advies aan gemeenten of RIEC's aangaande het aanpakken van een recreatiepark.

Landelijke kennisborging en -deling

Het project Ariadne maakt deel uit van de landelijke actie-agenda, hetgeen een platform betreft om breder dan Gelderland kwesties te agenderen. Een voorbeeld hiervan: in Gelderland zagen ze dat veel objecten en personen op recreatieparken niet (goed) geadresseerd zijn én dat gemeenten niet altijd capaciteit hebben dit aan te pakken. Via de Landelijke Actie-Agenda is dit aanhangig gemaakt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en deze heeft 1 miljoen euro beschikbaar gesteld zodat gemeenten dit op orde (kunnen laten) brengen.

Hiernaast is er vanuit de landelijke actie agenda een website met veel praktische handreikingen en tools <https://actieagendavakantieparken.nl/>.

²⁸ Zoals een gemeente die handhavers in de periode na de controledagen verschillende controles liet doen, om het geleerde direct in de praktijk te brengen/eigen te laten maken.

2.3.2 Kennis en informatie op papier

Huidige situatie

De meeste gemeenten blijken (vanwege eerdergenoemde capaciteitskrapte) niet de wens of het doel te hebben dat de gemeente – conform het geleerde bij Theseus of Ariadne – de aanpak van bedrijventerreinen en vakantieparken voortaan zelf in de praktijk uitvoert. En in een enkel geval dat een gemeente dat wel ambieert, dan wil de gemeente dat idealiter onder de hoede van deze projecten doen.

Er is bij gemeenten (op dit moment) dan ook geen grote behoefte aan handleidingen en stappenplannen. Ze willen idealiter door de expertteams geholpen blijven worden. En benoemen als reden hiervoor (naast bovengenoemde redenen) dat elke situatie anders is; een andere aanpak vereist. Zo kan het draaiboek van een vakantiepark niet zomaar voor een ander vakantiepark gehanteerd worden. De meeste gemeenten geven dan ook aan dat als ze een nieuw vakantiepark dan wel bedrijventerrein willen gaan aanpakken, ze dit (zolang deze projecten lopen) weer bij Ariadne dan wel Theseus zullen aanmelden.

Dit betekent overigens niet dat er op dit moment helemaal geen kennis en informatie op papier beschikbaar is. Zoals bij paragraaf 2.1 beschreven, zijn met name meer algemene beschrijvingen van de projecten online te vinden. En over de aanpak van vakantieparken staan er praktische documenten van andere gemeenten online op de website van de Landelijke Actie-Agenda Vakantieparken.

De projectleiders van Theseus en Ariadne geven aan dat ook gemeenten die niet aan de projecten meedoen (ook van buiten de regio) bij hen (kunnen) aankloppen voor informatie, zoals een voorbeeldbrief, een draaiboek of klein advies. En gemeenten die al eerder hebben meegedaan, kunnen inspiratie opdoen uit het door het project opgeleverde producten, zoals een informatiebeeld of een draaiboek.

Uit de verkenning komt tot slot naar voren dat er geen expliciete acties worden ondernomen binnen de politie om het geleerde uit het project Theseus onder collega's onder de aandacht te brengen. Bij Ariadne is dit wel het geval, de betrokken politiemedewerker heeft een website over Ariadne binnen de politieorganisatie gebouwd. Hiernaast heeft de medewerker recent een nieuwsitem gepubliceerd over het project met een voorbeeld uit de praktijk – samen met een wijkagent van een basisteam. De bedoeling is meer naamsbekendheid te genereren; dat bijvoorbeeld wijkagenten het project benaderen.

Toekomst

Aangezien beide projecten wel een (voorlopige) einddatum hebben gekregen denken de projectleiders wel na hoe zij de ervaringen en kennis over deze projecten voor die tijd op papier kunnen zetten: aanbevelingen voor de toekomst en/of een praktische toolbox met tips voor verschillende betrokkenen in de handavingsketen.

“ Zo stel ik mij het voor, een handboek gaan maken met verschillende hoofdstukken waar praktische tips instaan voor de verschillende mensen die in de handavingsketen een rol hebben. (...) Dat je een Toolbox met uitgeschreven teksten wegzet.

2.4 Samenvattend

Hoe wordt op dit moment kennis en expertise uit de aanpak van ondermijnende criminaliteit reeds geborgd, in Gelderland, Oost-Nederland en Nederland?

Gelderse gemeenten raadplegen vaak twee landelijke kennisbanken – het Kennisplatform Ondermijning en de website van het CCV – en de regionale kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland voor (praktische) kennisproducten over de lokale aanpak van ondermijning: handleidingen, handreikingen, voorbeelden van aanpakken, beleidsdocumenten en onderzoeken.

Op veel verschillende manieren kunnen Gelderse gemeenten hiernaast praktische advisering of begeleiding inschakelen:

- Zo zijn er twee samenwerkingsgremia in Oost-Nederland: RIEC Oost-Nederland met per district een accounthouder (voor casus- en fenomeenondersteuning) en het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland met verschillende expertteams (voor praktische vragen en meer algemene kennisdeling).
- In alle districten zijn er samenwerkingsverbanden met thematische werk- en expertgroepen: Samen Weerbaar (Midden) en Bestuurlijke Regiegroep - Integrale Veiligheidssamenwerking (Zuid) en Regionale werkgroep ondermijning (Noord & Oost).
- Hiernaast zijn er per district verschillende adviserende, coördinerende en regisserende functies ingericht, zoals de strategische adviseur van de Waarden (Gelderland-Zuid), de regio-adviseur ondermijning (Gelderland-Midden) en de projectleider ondermijning Achterhoek (Noord & Oost-Gelderland). Vanaf komend jaar heeft elk district een coördinator ondermijning.
- Gemeenten uit Gelderland-Midden en Noord & Oost-Gelderland kunnen met een urenbudget de inzet van een ondermijningsteam aanvragen; een team dat kan helpen bij het uitvoeren van controles en de hiernavolgende juridische afwikkeling.
- Ook zijn er twee landelijk georiënteerde organisaties, het CCV en het VNG, waar gemeenten vragen over ondermijning naar (kunnen) leggen en soms ook (bij het CCV) expertise naar gemeenten toehalen.
- Tot slot gebruiken veiligheidsmedewerkers vaak hun eigen netwerk (binnen of buiten de provincie) voor informatie, kennis en expertise.

Over twee belangrijke Gelderse projecten - Theseus (aanpak bedrijventerrein) en Ariadne (aanpak recreatieparken) - is online (op kennisbanken en websites) met name meer algemene informatie te vinden: wat houden de projecten in; welke gemeenten nemen deel; wie is de projectleider waar een gemeente met interesse terecht kan. Beide projectleiders willen voor de afronding van de projecten inzetten op een nadere praktische kennisdeling op papier (aanbevelingen, toolbox).

Voor (operationele) expertise en begeleiding over Theseus en Ariadne kunnen gemeenten op dit moment terecht bij de projectleiders van deze projecten. Een dergelijke 'warme begeleiding' heeft ook de voorkeur bij veel gemeenten. Hoewel toezichthouders en juristen van gemeenten meelopen in de projecten Theseus en Ariadne, kan het geleerde na deelname vaak niet zelfstandig in de praktijk worden uitgevoerd. Dit komt met name door veel personele wisselingen bij gemeenten en algehele beperkte (controle en juridische) capaciteit bij gemeenten.

3 Toekomstige borging en deling van kennis en expertise

In hoofdstuk 2 is aan de huidige borging en deling van kennis en expertise uit Gelderland besproken.

In dit hoofdstuk gaan we in op wat er aanvullend nodig om de kennis en expertise die in Gelderland is opgedaan te borgen en delen. We gaan eerst in op de behoefte van organisaties in het veld (3.1). In de daarna volgende paragrafen beschrijven we op welke wijze betrokkenen de kennis en expertise zouden willen delen of ontvangen (3.2) en welke organisaties daarin een rol zouden kunnen spelen (3.3).

De bevindingen brengen we samen in de laatste paragraaf, waarin we antwoord geven op de tweede hoofdvraag van de verkenning: *Wat is (hierop aanvullend) nodig om de in de provincie Gelderland opgedane kennis en expertise op het terrein van de aanpak van ondermijnende criminaliteit (zoals uit de projecten Theseus en Ariadne) duurzaam te borgen en beschikbaar te stellen?*

3.1 Behoefte uit het veld

3.1.1 Voldoende kennis voorhanden

Het beeld uit de interviews is eenduidig: vrijwel alle geïnterviewden vinden dat er op dit moment voldoende praktische kennis en informatie over de aanpak van ondermijnende criminaliteit beschikbaar is, vanuit Gelderland én de rest van het land. Deze kennis en informatie halen geïnterviewden met name van kennisbanken, uit samenwerkingsverbanden, via districtelijke coördinatoren, eigen netwerkcontacten en congressen over ondermijnende criminaliteit. Kennis wordt ook opgedaan door mee te lopen met de zogenaamde extra teams: van Theseus en Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams.

Hoewel er al veel kennis beschikbaar is, geven enkele Gelderse gemeenten aan dat ze hun eigen (praktische) informatie niet altijd op (bijvoorbeeld) de bestaande kennisbanken zetten. Hier lijkt dus wel enige winst te behalen.

Verschillende respondenten benoemen tot slot dat er eerder te veel dan te weinig plekken zijn waar kennis en informatie te vergaren is. Een respondent noemt het treffend: 'een wildgroei aan kennisbanken'.

3.1.2 Behoefte aan meer overzicht en structuur in informatie

Verschillende gemeenten geven aan behoefte te hebben aan meer overzicht en structuur in de beschikbare informatie. Dat komt onder andere door de hiervoor benoemde grote hoeveelheid aan kennisbanken, maar ook door het grote aantal samenwerkingsverbanden en overleggremia. Het is geïnterviewden daardoor soms niet meer helder wat waar besproken wordt én met wat voor kennis of expertisevraag je waar terecht kan.

“

Het is vooral de structuur die ik gewoon af en toe een beetje mis. Ik doe alles naar eer en geweten, maar je bent op zoveel velden tegelijkertijd aan het spelen dat het af en toe ook het idee geeft dat het door je vingers heen glipt.

Veelal benoemen geïnterviewden dat ze voor dit overzicht geen nieuwe kennisbank willen.

Uit de interviews komen drie mogelijkheden naar voren waardoor gemeenten beter gaan weten waar relevante informatie en expertise te verkrijgen is:

- Een expert, zoals een coördinator, regisseur of accountmanager ondermijning kan hen ‘de goede kant’ op wijzen. Bijvoorbeeld naar een gemeente met expertise of naar een voorbeeldbrief die op een kennisbank staat.
- Een overzicht van kennis en expertise in Gelderland, een soort Gouden Gids met informatie over met welke (kennis)vraag je waar terecht kan. Welke gemeente of werkgroep van een samenwerkingsverband weet bijvoorbeeld veel over een bepaald fenomeen? Welke gemeente heeft net nieuw beleid ontwikkeld of een stappenplan op papier gezet?
- Vaker praktische informatie vanuit Gelderland op een (reeds bestaande) kennisbank, zoals die van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland of het Kennisplatform Ondermijning plaatsen. En die informatie vervolgens actueel houden.

“

Ik denk dat je dan toch een soort expertise-kenniskaart moet hebben waarop je, dat als je als gemeente een vraag hebt dat je weet waar je heen moet, maar dat je ook concreet hulp krijgt.

3.1.3 Vooral behoefte aan expertise en handen aan het bed

Hoewel qua overzicht en structuur van kennis en informatie verbetering mogelijk is, zoals hiervoor besproken, blijkt dit bij gemeenten niet het grootste pijnpunt. Gemeenten geven namelijk aan vooral behoefte aan slagkracht te hebben: capaciteit, ‘handen aan het bed’. Zoals een respondent treffend verwoordt:

“

Uiteindelijk gaat het om capaciteit. Het gaat niet om kennis, maar om capaciteit qua handeling.

Hier wordt op dit moment (veelal naar tevredenheid²⁹) in voorzien door projecten zoals Theseus en Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams. Gemeenten blijken vaak niet voldoende toezichthouders en juridische experts te hebben om grondig aan de slag te gaan met bijvoorbeeld het tegengaan van ondermijnende criminaliteit op een bedrijventerrein. Ook hebben zij niet altijd de expertise die de huidige specialistische teams wel hebben.

“

Wat de projectleider van Theseus met zijn team doet, dat kan ik nooit alleen. Ik heb zoveel andere trajecten lopen. Hoeveel Fte is dat? Dat kunnen wij als gemeente niet opvangen.

Kortom, gemeenten benoemen dat zij graag dergelijke expertise willen kunnen blijven ‘invliegen’, ook als projecten zoals Theseus en Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams op den duur eindigen. Mits de praktische kennis vanuit Theseus en Ariadne zover mogelijk op papier is gezet (een ambitie die beide projectleiders hebben geuit), dan is het denkbaar dat de ondersteuning in

²⁹ Men waardeert de grondige en professionele aanpak. Wel is er bij gemeenten soms onderschatting van de grote juridische nasleep. Hier zouden ze (nog) meer in ondersteund worden.

toezicht en juridische kennis bij de aanpak van een nieuw bedrijventerrein/vakantiepark dan wel (iets) kleiner is, dan bij deze projecten het geval was. Zeker bij gemeenten die reeds aan Theseus en Ariadne hebben deelgenomen.

Het is raadzaam de mogelijkheid te verkennen dat op langere termijn de extra slagkracht op het gebied van toezicht en handhaving en juridische zaken bij de aanpak van ondermijning gerealiseerd wordt in één overkoepelend Gelders expertiseteam. Dit team zou wellicht geplaatst kunnen worden bij het RIEC Oost-Nederland of het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland.

3.2 Wie kan wat oppakken?

Vrijwel alle respondenten geven aan geen behoefte te hebben aan een nieuw expertisecentrum. Ze benoemen 'dat er al veel is' en raden aan de bestaande kennisbanken en (samenwerkings)gremia te gebruiken om een verbetering in kennisborging en deling binnen Gelderland te realiseren. Enkele citaten die deze bevinding illustreren:

“

Ik denk dat ondermijning al een heel druk speelveld is met allerlei instanties die er toch wat mee willen (...). Dat een nieuw centrum de kennis meer versnipperd dan dat het ten goede komt aan expertise en kennisborging.

Het heeft zo weinig zin als iets niet goed functioneert of niet doet wat je ervan verwacht, heeft het geen zin om daarnaast weer een nieuwe organisatie neer te zetten of een platform te bouwen waarvan je wel hoopt dat die gaat doen wat je ervan verwacht.

Ik gun ze wel om te kijken van waar kunnen we nu aansluiten op wat er al bestaat? Moet dat bij het RIEC zijn, moet dat bij het Veilig Ondernemen zijn, moet het bij Veiligheidsnetwerk zijn? Ik zou het ze niet aanraden van 'ga nu een nieuw kenniscentrum in het leven roepen'. Nee.

Onderstaand bespreken we welke rollen de verschillende in Gelderland aanwezige functies en gremia op zouden kunnen pakken om kennisborging en -deling in Gelderland te verbeteren.

3.2.1 Coördinatoren, regisseurs, adviseurs

Het is in hoofdstuk 2 reeds aan de orde gekomen; in de verschillende districten in Gelderland zijn er verschillende functies ingericht die tot doel hebben om de inzet op ondermijnende criminaliteit te coördineren en regisseren. Vanaf 2023 heeft elk district een coördinator ondermijning. Deze coördinatoren, maar ook de andere regisserende functies, zoals strategische adviseurs, regisseurs en accountmanagers van het RIEC Oost-Nederland kunnen volgens geïnterviewden een belangrijke rol spelen in het borgen en delen van Gelderse kennis en expertise en het vergaren van kennis en expertise van buiten Gelderland (voor gebruik binnen Gelderland). Ook kunnen zij de zogenaamde linking pin zijn; een doorverwijzer van bijvoorbeeld een gemeente met een vraag naar een gremium of organisatie met een antwoord.

Mogelijk kunnen zij (in gezamenlijkheid) ook verantwoordelijk worden voor het maken (en bijhouden!) van een overzicht van kennis en expertise in de Gelderse gemeenten. Zoals een respondent treffend verwoord:

“

Ik wil wel stimuleren dat we de Gouden Gids van ondermijning hebben. Dat we weten wie of binnen Gelderland, wie is goed waarin en hoe kan ik die bereiken?

3.2.2 Districtelijke samenwerkingsverbanden

Op dit moment worden verschillende districtelijke samenwerkingsverbanden – Samen Weerbaar, Bestuurlijke regiegroep ondermijning en Regionale werkgroep – al gebruikt om onderling (praktische) kennis uit te wisselen. Deze functie kan in de toekomst behouden dan wel explicieter gemaakt worden.

3.2.3 Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland (incl. kennisbank)

Het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland zou meer in positie gebracht kunnen worden als het gaat om kennisborging en -deling in Gelderland. De bekendheid met dit netwerk is op dit moment redelijk beperkt. Hiernaast blijkt er op dit moment te weinig tijd om de kennisbank van het veiligheidsnetwerk goed te beheren. De twee belangrijkste aandachtspunten zijn: 1) het beter (laten) vullen van de kennisbank, 2) het up to date houden van de kennisbank, zodat documenten die gebaseerd zijn op oud beleid, wet- of regelgeving er niet meer op staan.

“ Het punt is en dat heb je, je moet ook producten erin zetten. Als dat niet bij iedereen tussen de oren zit om dat te doen dan word je nooit een volwaardige kennisbank. Ik zet er ook niets in.

Verschillende geïnterviewden benoemen bij elk kennisproduct ook graag een contactpersoon te willen; waar ze met vragen terecht kunnen en aanvullende expertise kunnen vergaren.

3.2.4 RIEC Oost-Nederland

Aangaande kennisdeling stuurt het RIEC Oost-Nederland op dit moment elke zes weken een nieuwsbrief en organiseert trainingen, bijvoorbeeld over zorgfraude of Bibob. Enkele gemeenten geven aan bij het RIEC Oost-Nederland terecht te kunnen met (kleine) kennis- en expertisevragen.

De meeste gemeenten benoemen echter dat tot dusverre het RIEC Oost-Nederland zich (nog) niet sterk gericht heeft op hun informatie- en expertisefunctie. Ze geven daarbij aan dat dit bij andere RIEC's, zoals het RIEC Brabant-Zeeland anders is.

“ Als ik kijk naar Brabant, die leveren aan de lopende band informatieproducten op, analyseproducten, maar ook expertise. Dat is bij ons heel anders.

Het RIEC zelf geeft aan deze functie verder te willen gaan uitbouwen in de toekomst.

3.2.5 Theseus, Ariadne en districtelijke ondermijningsteams

Theseus, Ariadne en de districtelijk ondermijningsteams komen tegemoet aan de sterke behoefte van gemeenten voor ondersteuning middels capaciteit en expertise.

In de projecten Theseus en Ariadne en bij de inzet van de districtelijke ondermijningsteams wordt ernaar gestreefd het werk niet alleen uit handen te nemen, maar ook kennis en expertise over te dragen, zodat gemeenten na deelname (dergelijke) controles (op een kwalitatief betere wijze) zelf kunnen uitvoeren. Zoals eerder gesteld, komt dit door verschillende redenen nog niet goed tot haar recht, waarbij de twee belangrijkste zijn: 1) gebrekkige capaciteit gemeente 2) snelle personele wisselingen. Maar ook wordt wel genoemd dat de projecten en

ondermijningsteams op dit moment misschien nog te weinig de nadruk leggen op kennis- en expertiseoverdracht als hoofddoel. Zoals een respondent dit verwoordt:

“

Ik vind dat ze het overpakken. Dat is echt mijn ervaring. Van ‘oh die casus ken ik, dan kan ik er een expert aan koppelen’. Dan is het meer dat de expert die brief schrijft dan de ambtenaar het schrijft. Voor die casuïstiek is het perfect opgelost, maar vervolgens zijn we weer afhankelijk van experts.

Op drie verschillende wijzen kan volgens geïnterviewden de kennisborging en deling bij gemeenten vanuit de verschillende ondersteunende projecten gestimuleerd worden:

- Geïnterviewden geven aan dat de projecten deelnemende gemeenten kunnen stimuleren meer aan kennisborging en -deling te doen, bijvoorbeeld door bij de intake al (harde) afspraken te maken over deze kennis- en expertiseborging; hoe de gemeente de kennis en expertise na deelname zelf in praktijk gaat brengen. Het is ook denkbaar dat gemeenten die opnieuw (voor een tweede of derde keer) ondersteuning aanvragen bij de aanpak van een bedrijventerrein of vakantiepark een ietwat ‘lighter’ variant van ondersteuning aan te bieden, ter stimulans van het zelf in praktijk brengen van eerder opgedane kennis.
- Gezien de grote personele wisselingen bij met name toezichthouders en BOA’s kan het interessant zijn te verkennen of het mogelijk is een ‘train de trainer’ concept³⁰ in te zetten, waardoor ook na wisselingen van personeel een gemeente zelf het kennis- en expertiseniveau hoog kan houden.
- Tot slot kunnen cursussen voor toezichthouders en/of juristen (blijvend blijven) bijdragen aan het kennis- en expertiseniveau bij gemeenten. Zowel bij Theseus als Ariadne wordt er met/aan dergelijke cursussen gewerkt om te zorgen voor continuïteit in kennisdeling.

Qua toekomstige kennisborging en deling is het afsluitende goed om te benoemen (hetgeen reeds in 2.3.2 aan de orde kwam) dat de projectleiders van Theseus en Ariadne van plan zijn de opgedane expertise en kennis richting de afronding van deze projecten in praktische handreikingen en stappenplannen te verwerken.

3.2.6 Provincie

De meeste geïnterviewden geven aan dat ze – hoewel de provincie op het gebied van ondermijning geen wettelijke taak heeft – wel waarderen dat de provincie op dit domein een ondersteunende, faciliterende en soms aanjagende/stimulerende rol speelt, bijvoorbeeld door projecten zoals Theseus en Ariadne. Ook het laten uitvoeren van dit onderzoek en het stimuleren van het oppakken van eventuele aanbevelingen uit dit onderzoek zou volgens enkelen onder deze rolneming kunnen vallen.

Geïnterviewden zien hiernaast graag dat de provincie blijft ondersteunen in capaciteit voor de uitvoering. En dat ze hier, waar nodig, hun Haagse netwerk voor inzetten voor aanvullende financiën.

Het oprichten van een nieuw kennis- en expertisecentrum vinden de meeste geïnterviewden tot slot juist niet een provinciale taak (losstaand van de reeds beschreven bevinding dat er ook vrijwel geen behoefte aan een dergelijk centrum is).

³⁰ Dat een gemeentelijke medewerker getraind wordt om zelf trainingen te kunnen geven.

3.3 Samenvattend

Wat is (hierop aanvullend) nodig om de in de provincie Gelderland opgedane kennis en expertise op het terrein van de aanpak van ondermijnende criminaliteit (zoals uit de projecten Theseus en Ariadne) duurzaam te borgen en beschikbaar te stellen?

Binnen Gelderland en heel Nederland is veel (praktische) kennis over de aanpak van ondermijnende criminaliteit voorhanden, zowel in kennisbanken als binnen districtelijke en regionale samenwerkingsverbanden en via coördinerende functies op het gebied van ondermijning. Tegelijkertijd komt naar voren dat er zoveel informatie en expertise beschikbaar is, dat het soms moeilijk is hierin 'de weg te vinden'. Er is daarom behoefte aan overzicht en structuur in het aanbod, een soort Gouden Gids waarin staat welke kennis en expertise waar te krijgen is – in Gelderland, maar mogelijk ook daarbuiten.

Hoewel meer overzicht in de reeds beschikbare informatie een verbeterpunt betreft, ligt de prioriteit van gemeenten daar meestal niet. Het meest hebben gemeenten namelijk behoefte aan meer slagkracht: capaciteit, 'handen aan het bed'. Hier wordt op dit moment (veelal naar tevredenheid) in voorzien door projecten zoals Theseus en Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams. Gemeenten vinden het van belang dat dergelijke experts ook na deze (tijdelijke) projecten beschikbaar blijven voor ondersteuning van gemeenten in de aanpak van ondermijning, mogelijk in één overkoepelend Gelders expertiseteam.

Geïnterviewden vinden dat de verschillende coördinerende en regisserende medewerkers op het gebied van ondermijnende criminaliteit binnen Gelderland een belangrijk rol (kunnen) vervullen bij de toekomstige (verbeterde) kennisdeling in Gelderland. Ook kan volgens hen bestaande kennis en expertise uit Gelderland vaker gedeeld worden via de verschillende districtelijke en regionale samenwerkingsverbanden en op de reeds bestaande kennisbanken (regionaal en landelijk).

Aangaande de projecten Theseus, Ariadne en de districtelijke ondermijningsteams is het raadzaam (nog) meer te stimuleren dat gemeenten leren tijdens hun ondersteuning en het vervolgens zelf in de praktijk brengen. Hiertoe hebben we in het hoofdstuk enkele mogelijke handelingsperspectieven geschetst.

Tot slot vinden geïnterviewden het wenselijk dat de provincie blijft bijdragen aan het beschikbaar maken van praktische uitvoeringskracht en ze zien een mogelijke rol voor de provincie om kennisborging en -deling te stimuleren.

Bijlage 1 Schematische beschrijving kennisbanken

Landelijke kennisbanken

A. Kennisplatform ondermijning

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Kennis uit Gelderland?	Overig
Kennis platform Ondermijning	https://www.ke-nnisplatf-ormonde-rmijning.nl/kennisbank/bladeren	Kennisplatform Ondermijning richt zich op het delen van kennis, ervaring en informatie over ondermijning. De kennisbank is van en voor overheids-professionals. Naast de openbare kennisbank die voor iedereen toegankelijk is, is er ook een vertrouwelijk deel, alleen toegankelijk voor overheids-professionals in dienst van RIEC-convenantpartners die zich bezighouden met de aanpak van ondermijning.	Landelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid • Drugs • EURIEC/internationaal • Kwetsbare gebieden/branches • Mensenhandel • OMG's • Ondermijning algemeen • Specifieke doelgroepen • Vastgoedcriminaliteit • Witwassen • Zorgcriminaliteit 	<p>Onder elk thema kan je artikelen, rapporten, video's, foto's en/of links naar websites vinden. Met deze links word je doorverwezen naar externe websites. Hier is dan meer informatie over het thema te vinden.</p> <p>Het kennisplatform biedt voornamelijk praktische algemene handleidingen (circa 120) voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Hierbij kan gedacht worden aan infographics, flyers en factsheets. Documenten van een bepaalde regio/gemeente over de algemene aanpak zijn ook vaak beschikbaar (circa 40). Naast handleidingen zijn er onderzoeken (ongeveer 40) te vinden over het bestaan van ondermijning. Voorbeelden zijn fenomeenonderzoek gokzuilen of het rapport 'signalen fraude in de zorg'. Onderzoeken over specifieke aanpakken staan ook op het platform, maar in mindere mate (circa 15). Verder staat een groot deel van de afleveringen van 'Brabant onder de radar' (10) op het platform. Tot slot: er staan ook enkele documenten over landelijk beleid (circa 10) en enkele documenten over wet- en regelgeving betreffende ondermijning (zoals Wwft, Wmo, Bibob en de ondermijningswetgeving) op de kennisbank (5).</p>	Op het Kennisplatform Ondermijning is informatie te vinden over het project Veilig Buitengebied. Er is een brochure opgenomen van het PVO-Oost-Nederland over deze Publiek-Private Samenwerking: KIJK UIT! En het kennisplatform bevat een korte beschrijving van het project. (https://www.kennisplatformondermijning.nl/kennisbank/bijlage/900)	Er is een app ondermijning waarin het Kennisplatform Ondermijning is verwerkt. Gebruikers kunnen zo ook via hun mobiele telefoon de kennisbank raadplegen.

B. CCV

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Kennis uit Gelderland?
CCV	https://hetccv.nl/onderwerpen/georganiseerd-criminaliteit-en-ondermijning/	De kennisbank van het CCV heeft het CCV ontwikkeld omdat zij willen stimuleren dat ondermijning structureel beter wordt aangepakt. Door het aanbieden van webdossiers over verschillende relevante thema's binnen ondermijning probeert de kennisbank hierbij te ondersteunen. De kennisbank is voor iedereen toegankelijk.	Landelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Autoverhuur en illegale autohandel • Criminaliteit binnen familienetwerken • Drugs • Illegale kamerbemiddeling • Kansspelen en gokken • Mensenhandel • Mobiele bendes • Uitbuiting (Arbeid, crimineel, seksueel) • Vastgoedcriminaliteit • Veilige vakantieparken • Witwassen 	<p>Onder 'ondermijning' zijn verschillende thema's te vinden met elk eigen documentatie over het thema. Eerst wordt het thema omschreven, waar vervolgens informatie over bijvoorbeeld maatschappelijke effecten van deze vorm van ondermijning of de aanpak die wordt gehanteerd wordt toegelicht</p> <p>Deze kennisbank biedt ongeveer evenveel onderzoeken over ondermijning (28) als praktische algemene handleidingen (27). Deze type documenten zijn het meest voorkomend op de kennisbank. De kennisbank bevat hiernaast enkele documenten over wet- en regelgeving (5), zoals over de Opiumwet, wet Damocles en gemeentelijke en lokale regelgeving mensenhandel. Er zijn ook een paar documenten gericht op landelijk beleid (6) of op het beleid in een bepaalde regio/gemeente (5). Er staan enkele nieuwsberichten op de kennisbank (6), zoals 'hennepsteelt: illegaal en gevaarlijk' of 'hennepsteelt: levensgevaarlijk en strafbaar'. Tot slot staan er enkele onderzoeken over de aanpak van ondermijning op de kennisbank (3).</p>	<p>Op de kennisbank van CCV wordt Project Theseus onder de aandacht gebracht. Gelderland is gestart met project Theseus om ondermijning op bedrijventerreinen aan te pakken. (10 feb 2021) (https://hetccv.nl/nieuws/gelderland-pakt-ondermijning-bedrijventerreinen-aan/)</p> <p>Het project Veilig Buitengebied, gericht op de aanpak van ondermijning in de buitengebieden van Oost-Nederland, wordt ook toegelicht op deze site (12 juli 2022) (https://hetccv.nl/nieuws/samen-sterk-voor-een-veilig-buitengebied/)</p>

Kennisbank Oost-Nederland

A. Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Kennis uit Gelderland?	Overig
Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland	https://veiligheidsnetwerk.on.nl/kennisbank/	Het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland richt zich met de kennisbank op het delen van kennis over verschillende thema's. De gekozen thema's zijn thema's waarop partners binnen dit samenwerkingsverband hun krachten kunnen bundelen om zo te zorgen voor specifieke aanpak en daarmee een veiligere leefomgeving in Oost-Nederland. De kennisbank heeft een openbaar deel en een besloten deel. Medewerkers van partnerorganisaties kunnen dit deel bekijken door een account aan te vragen.	Regio Oost-Nederland	<ul style="list-style-type: none"> • Hennep • OMG's • Ondernijning 	<p>Onder de hoofthema's zijn subthema's te vinden waar meer informatie te vinden is, zoals feiten en achtergrond, goede voorbeelden, documenten, aanbod, en/of praktische hulp</p> <p>Deze kennisbank biedt vooral praktische handleidingen (18) en documenten gericht op de aanpak van ondernijning in een bepaalde regio/gemeente (11), zoals een factsheet Aanpak Zuid-Nederland in cijfers of een Statenbrief provincie Gelderland. Het aantal onderzoeken over het bestaan van ondernijning (7) en het aantal onderzoeken gericht op de aanpak van ondernijning (5) is ongeveer gelijk in aantallen. Er is weinig te vinden over landelijk beleid (2). Informatie over wet- en regelgeving is gericht op de ondernijningwetgeving en het civiele verbod voor meerdere motorclubs (4). Er staan ook enkele nieuwsartikelen op de website (4).</p>	<p>De kennisbank Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland biedt documentatie over het project 'Samen Weerbaar'. Het doel van dit project is om ondernijning tegen te gaan in de verschillende buurten in Gelderland-midden.</p> <p>(https://veiligheidsnetwerk.on.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/samen-weerbaar/)</p> <p>Het project Veilig Buitengebied, georganiseerd door verschillende gemeenten in Gelderland, is ook toegelicht op deze site. De focus van dit project ligt op de aanpak van ondernijning in de buitengebieden van Oost-Nederland.</p> <p>(https://veiligheidsnetwerk.on.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/buitengebied/)</p>	Deze website richt zich op meer thema's dan alleen ondernijning, bijvoorbeeld woninginbraak of kwetsbare personen. In deze tabel geven we weer wat er over ondernijning staat.

Kennisbanken andere regio's

Samenvattende tabel

Naam	Regio	Doel, doelgroep, inhoud
Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid	Den Haag	De kennisbank van het RSIV richt zich op het delen van kennis die gebruikt kan worden om ondermijning aan te pakken. De kennisbank is voor iedereen toegankelijk. Op verschillende thema's worden feiten, achtergrondinformatie, praktische hulp, voorbeelden en externe links aangeboden. De kennisbank beschikt vooral over documenten gericht op een regio/gemeente.
NH Samen Veilig	Noord-Holland	Met de kennisbank van NH Samen Veilig wil men bijdragen aan het aanpakken van ondermijnende effecten van criminaliteit op de samenleving. Er is zowel een openbaar als een besloten deel. Onder de thema's gepresenteerd op de kennisbank staan onderzoeken, interventies, mediaberichten en informatie over specifieke projecten. Praktische algemene handleidingen komen het meest voor.
Regiobureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant (RIVOB)	Oost-Brabant	De website van het RIVOB is bedoeld als platform voor de netwerkpartners om kennis te delen en de samenwerking verder te versterken. Er is zowel een openbaar als een besloten deel. Praktische algemene handleidingen zijn het meest aangeboden op de website, gevolgd door onderzoeken over het bestaan van ondermijning.
Veiligheidscoalitie Midden-Nederland	Midden-Nederland	De kennisbank van de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland heeft als doel het integraal bestrijden van ondermijning in Midden-Nederland te stimuleren. Er is zowel een openbaar als een besloten deel. Over verschillende thema's staan praktische hulp, feiten, achtergrondinformatie en externe links op de kennisbank. Onderzoeken over het bestaan van ondermijning en praktische algemene handleidingen komen het meest voor op deze kennisbank.
Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam	Rotterdam	Het kennisplatform van de Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam richt zich op kennisdeling over het voorkomen en bestrijden van ondermijnende effecten van zware georganiseerde criminaliteit. Er is zowel een openbaar als een besloten deel. Het beperkte aantal documenten betreft vooral onderzoeken over het bestaan van ondermijning.

A. RSIV

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?
RSIV (Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid)	https://rsiv.nl/kennisbank/ondermijning/	De kennisbank RSIV biedt informatie over de relevante thema's binnen ondermijning. Dit met als doel om samen met de partners, op wie deze kennisbank zich richt, ondermijning aan te pakken. Ze werken hierbij nauw samen met RIEC Den Haag. De kennisbank is voor iedereen toegankelijk.	Regio Den Haag (Zuid-Holland)	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie • Corona en ondermijning • Criminele motorbendes • Documentatie • Drugs • Mensenhandel • Misbruik en fraude in de vastgoedsector • Witwassen 	<p>Er is een definitie van ondermijning te vinden met daarnaast verschillende thema's. Onder de thema's is meer informatie te vinden, waaronder feiten en achtergrond, praktische hulp, goede voorbeelden en links naar externe websites.</p> <p>Documenten over de algemene aanpak specifiek voor een regio/gemeente zijn het meestvoorkomend bij de kennisbank van RSIV (17). Ook praktische algemene handleidingen, zoals infographics, toolboxes of een signaalboekje van het RIEC, zijn hier te vinden (7). Er staan enkele onderzoeken over het bestaan van ondermijning (4) en over de aanpak ervan (3) op de kennisbank. Wet- en regelgeving (4) zoals de ondermijningswetgeving, privacyprotocol, APV en opiumwet worden toegelicht. Landelijk beleid wordt in drie documenten beschreven. Tot slot zijn er enkele specifieke voorbeelden over een interventie/project tegen ondermijning op de kennisbank terug te vinden (3).</p>

B. NH Samen Veilig

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Overig
NH Samen Veilig	https://www.nh-sv.nl/kennisbank/ondermijning/	De kennisbank van NH Samen veilig biedt informatie op verschillende thema's. Dit met als doel om de ondermijnende effecten van criminaliteit op de samenleving aan te pakken. De kennisbank heeft een publiek deel en een besloten deel.	Regio Noord-Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Mensenhandel • Ondermijning 	<p>De kennisbank van NH Samen Veilig biedt verschillende thema's, waarop de bezoeker kan klikken voor meer informatie. Onder ondermijning staan onderzoeken, interventies, mediaberichten en specifieke projecten (zoals 'deal with it' of 'dealen met drugs') toegelicht.</p> <p>Factsheets en signaalkaarten, oftewel handleidingen (6), zijn het meest te vinden op deze kennisbank, samen met nieuwsberichten (6), zoals het magazine 'deal with it' of het dagblad van Noord-Holland, Heerhugowaard en Alkmaar. Het convenant aanpak drugslocaties Noord-Holland 20-25 is het enige document betreffende een voorbeeld uit een specifieke regio. Er zijn onderzoeken over ondermijning in het algemeen (2).</p>	Je moet een account hebben om bij meer praktische hulp te komen. Deze website richt zich op meer thema's dan alleen ondermijning. In deze tabel geven we weer wat er over ondermijning staat.

C. RIVOB

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Overig
RIVOB (Regio-bureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant)	https://www.rivob.nl/kennisbank/ondermijning/	De kennisbank biedt de partners van Regio Oost-Brabant de mogelijkheid om kennis te delen en samenwerking te versterken. Zo willen ze samenwerken om ondermijning in de regio te bestrijden. De kennisbank heeft een publiek deel en een besloten deel.	Regio Oost-Brabant	<ul style="list-style-type: none"> • Mensenhandel • Ondermijning 	<p>De kennisbank bevat informatie over verschillende onderwerpen, zoals ondermijning, cyber en zorg en veiligheid. Als hierop geklikt wordt dan wordt het onderwerp toegelicht en staan daaronder relevante documenten, zoals links beschreven. Bij sommige onderdelen zijn documenten alleen voor veiligheidsprofessionals met een account beschikbaar.</p> <p>De meest voorkomende documenten op de kennisbank van het RIVOB zijn handleidingen (18), zoals factsheets, flyers en whitepapers. Er staan ook een redelijk aantal onderzoeken over ondermijning op deze kennisbank (8). Documenten gericht op de aanpak van ondermijning (3) en landelijk beleid (4) komen voor, maar in mindere mate. Er zijn twee voorbeelden gericht op een regio/gemeente en twee nieuwsberichten.</p>	Je moet een account hebben om bij meer praktische informatie te komen. Deze website richt zich op meer thema's dan alleen ondermijning. In deze tabel geven we weer wat er over ondermijning staat.

D. Veiligheidscoalitie Midden-Nederland

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Overig
Veiligheidscoalitie Midden-Nederland	https://veiligheidscoalitie.nl/apothekerskast/georganiseerde-ondermijning-ende-crim/	Met deze kennisbank wil de Veiligheidscoalitie Midden-Nederland bijdragen aan het integraal bestrijden van ondermijning in Midden-Nederland. De kennisbank heeft een publiek deel en een besloten deel.	Regio Midden-Nederland	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen • Autobranche • Bestuurlijke weerbaarheid • Buitengebied • Communicatie • Criminele geldstromen • Drugs • Kennisplatform ondermijning • Mensenhandel • OMG's • Stop ondermijning samen • Straatwaarde(n) • Team operationele versterking 	<p>Er zijn verschillende thema's te vinden onder het onderwerp georganiseerde ondermijnende criminaliteit, zoals mensenhandel, autobranche en OMG's. Bij elk thema zijn verschillende onderdelen te raadplegen: praktische hulp, feiten en achtergrond en links. Ook hier moet je bij sommige thema's inloggen voor meer informatie.</p> <p>De apothekerskast bevat veel onderzoeken over het bestaan van ondermijning (13), bijvoorbeeld over mensenhandel, daders- en slachtoffers, uitbuiting, drugs, witwassen en OMG's. Ook staan er op deze kennisbank veel praktische algemene handleidingen (15), zoals folders, signaalkaarten, e-learnings en toolkits. Er staan ook documenten over landelijk beleid in de kennisbank (9). Enkele documenten betreffen onderzoeken naar de aanpak van ondermijning (5) en één document gaat over wet- en regelgeving. Hetzelfde geldt voor specifieke interventie/project (1) en nieuwsberichten (1). Als laatst heeft de kennisbank beperkte voorbeelden uit een bepaalde regio/gemeente (3).</p>	Je moet een account hebben om bij bepaalde informatie te komen.

E. Veiligheidsalliantie regio Rotterdam

Naam	Link	Doel en doelgroep kennisbank	Land/ regio?	Thema's?	Wat biedt de kennisbank aan kennisproducten?	Overig
Veiligheidsalliantie regio Rotterdam	https://veiligheidsalliantie.nl/ondermijning/	Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam heeft als doel het tegengaan (voorkomen en bestrijden) van de ondermijnende effecten van zware en georganiseerde criminaliteit. Hierbij willen ze de overheid, andere partners en de samenleving als geheel weerbaar maken tegen ondermijnende invloeden. Het RIEC is een netwerk en alle partners hebben baat bij deze kennisbank. De kennisbank heeft een publiek deel en een besloten deel	Regio Rotterdam	<ul style="list-style-type: none"> • Crimineel geld • Criminele motorclubs • Drugs • HHK's • Mensenhandel en -smokkel • Misbruik vastgoed • Versterkingsprogramma 	<p>Op de website staan verschillende RIEC-thema's benoemd, zoals criminele motorclubs, misbruik vastgoed en mensenhandel en -smokkel. Elk thema wordt kort toegelicht. Hiernaast wordt beschreven wat er binnen de regio Rotterdam op het desbetreffende thema plaatsvindt.</p> <p>De kennisbank bevat niet veel documenten. De meest aanwezige type documenten zijn onderzoeken over het bestaan van ondermijning (5), vooral over drugs en witwassen. Er is wet- en regelgeving (2) over de Opiumwet en landelijk beleid (2) over witwassen en illegaal gokken op de website beschikbaar. Daarnaast zijn er nog flyers (3) over hennep (handleidingen), voorbeelden uit bepaalde regio/gemeente (1) en 1 nieuwsartikel aanwezig.</p>	Je moet een account hebben om bij bepaalde praktische informatie te komen.

Bijlage 2 Overzicht kennisproducten Gelderland op algemene kennisbanken

Kennisplatform Ondernijning

Gelderse kennis

Op het Kennisplatform Ondernijning is informatie te vinden over het project Veilig Buitengebied. Er is een brochure opgenomen van het PVO-Oost-Nederland over deze Publiek-Private Samenwerking: KIJK UIT! En het kennisplatform bevat een korte beschrijving van het project.

(<https://www.kennisplatformondernijning.nl/kennisbank/bijlage/900>)

Op het Kennisplatform Ondernijning staat de factsheet Theseus, een infographic over het project Theseus.

(<https://www.kennisplatformondernijning.nl/kennisbank/bijlage/620>). De factsheet beschrijft wat de samenstelling en de mogelijkheden van het flexteam van Theseus zijn.

CCV

Gelderse kennis

Op de kennisbank van het CCV wordt het project Theseus onder de aandacht gebracht. Gelderland is gestart met project Theseus om ondernijning op bedrijventerreinen aan te pakken.

(<https://hetccv.nl/nieuws/gelderland-pakt-ondernijning-bedrijventerreinen-aan/>)

Het project Veilig Buitengebied, gericht op de aanpak van ondernijning in de buitengebieden van Oost-Nederland, wordt ook toegelicht op deze site (<https://hetccv.nl/nieuws/samen-sterk-voor-een-veilig-buitengebied/>)

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Gelderse kennis

De kennisbank van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland biedt documentatie over het project 'Samen Weerbaar'. (<https://veiligheidsnetwerkon.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/samen-weerbaar/>)

Het project Veilig buitengebied, georganiseerd door verschillende gemeenten in Gelderland, is ook toegelicht op deze site. (<https://veiligheidsnetwerkon.nl/kennisbank/ondernijning-samen-weerbaar/buitengebied/>)

Bijlage 3 Overzicht kennisproducten Oost-Nederland op kennisbanken

Kennisplatform Ondernijning

Naam kennisproduct	Type kennisproduct
Infographic Uitbuiting Vluchtelingen: versie voor de regio Oost-Nederland	Praktische handleiding
Communicatietoolkit ondernijning buitengebied (gemaakt door RIEC Oost-Nederland)	Praktische handleiding
Factsheet project Theseus	Praktische handleiding
Brochure 'veilig uw pand verhuren' (van politie en RIEC Oost-Nederland)	Praktische handleiding
Infographic vastgoedcriminaliteit RIEC Oost-Nederland	Praktische handleiding
KIEK UUT! van Platform Veilig Ondernemen Oost-Nederland	Specifieke interventie/project
KIJK UIT- Samen sterk voor een veilig buitengebied, Gelderland-Zuid	Specifieke interventie/project
Fenomeenonderzoek criminele investeringen in vakantieparken in Oost-Nederland	Onderzoek naar het bestaan van ondernijning
De intelligence paradox. Lessen uit de integrale Pilot Analyse Synthetische drugs (uitgezet in Oost-Nederland in 2019)	Onderzoek naar de aanpak van ondernijning
Actieplan 'weg van ondernijning' van Platform Veilig Ondernemen Oost-Nederland	Actieplan

Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland

Naam kennisproduct	Type kennisproduct
Factsheet Expertteam OMG's Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland	Praktische handleiding
Toolbox Veilig Buitengebied Oost-Nederland	Praktische handleiding
Factsheet ondernijning Hennep van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland	Beschrijving aanpak en resultaat van aanpak
Meerjaren beleidsplan 2015-2018 Politie Oost-Nederland (niet het hele beleidsplan is relevant, maar een deel specificeert zich op ondernijning)	Document van specifieke regio over de algemene aanpak
Integrale aanpak Buitengebied Oost-Nederland 2020-2022 (gemaakt door RIEC Oost-Nederland, CCV, PVO, provincie Gelderland en Overijssel)	Document van specifieke regio over de algemene aanpak

Auteur

Drs. Jolijn Broekhuizen

Uitgave

Bureau Broekhuizen – onderzoek en advies

Rogaarplein 9

3815 MD Amersfoort

info@bureaubroekhuizen.nl

© Bureau Broekhuizen, Amersfoort 2023